

Kürtçülüğün ve Bölücü Terör Örgütünün Avrupa Yapılanması

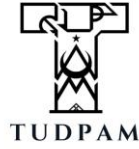
Ömer Kalaycı

Uluslararası Güvenlik ve Dış Politika Araştırmacısı

Bu çalışmada, “Kürtçülük” konusunun bölücü terörden, bölücü terör örgütü PKK’nın ve bölge ülkelerindeki uzantılarının da “Kürtçülük” konusundan ayrı düşünülmemeyeceğini açıklamaya çalıştım. Esasen “Kürtçülük” ateşinin çok eskilere dayandığını, “Kürdistan” ve “Kürtçülük” konularının uluslararası ilk resmi antlaşmalara ülkemizde ve bölgede jeopolitik çıkarları olduğunu iddia eden büyük güçlerin bir oyunu olduğunu ele almaya çalıştım. Bu bağlamda hiçbir terör örgütünün siyasi, ekonomik, askeri ve diğer destekleri almadan bunca yıl varlığını sürdürmesinin mümkün olamayacağını dile getirdim. Hele ki, ayrılıkçı/bölücü terör örgütü PKK gibi çok bileşenli ve çok katmanlı bir terör örgütüne yüklenen stratejik ideolojik görev olan “Kürtçülük” kendi başına bir terör örgütünün üstesinden gelebilecek konu değildir. Bu makale; Türkiye’nin, eski adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) şimdiki Avrupa Birliği’ne (AB) 1959’da müracaatıyla başlayan üyelik sürecinin, AB ve liderlerinin Türkiye’den yapmasını istediği ödevler ile örgütün Türkiye’den talep ettiklerinin benzer oluşları açısından da önem taşımaktadır. Bu maksatla; Türkiye’nin terörizmle mücadelesinde bölücü terör örgütü ile mücadelenin yanı sıra, “Kürtçülüğü” planlayan; bölgedeki sözde çıkarları uğruna bu ikisini yıllardır kullanan ülkelerin ileri sürdüğü jeopolitik çıkarlar ve ülkemizin jeopolitik konumu da hesaba katılması gerektiğini ifade etmek isterim.

Giriş

Öncelikle, meseleye doğru tanı üzerinden yaklaşmamız gerekiyor. Meselenin özüne gelecek olursak; bir konuya çözüm aranırken, öncelikle sorunun ne olduğunun bilinmesi, neye çözüm arandığının ortaya konulması ve bu doğrultuda asıl hedef ve objektifin de bir an olsun kaybedilmemesi gerekir. O halde işe doğru yerden başlamak, problemin adının da çekinmeden koymak gerekiyor. Batıların, geçen yüzyıldan günümüze kalan ülkemizin

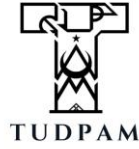
de içinde bulunduğu bölgede bitmemiş bir işleri, kendi deyimleriyle “unfinished business”leri vardır: “Kürt Devleti” kurulması! Bu bakımdan, “Kürt Devleti” fikri, sadece bölücü terör örgütü yanlısı Kürtlerin kendi fantezilerinden ibaret değil; en az yüzyıllık geçmişini olan bir uluslararası projedir. Bölücü terör örgütü PKK ve uzantıları da, Kürtçülüğe endeksli silahlı bir araçtır.

İster kabul edin ister etmeyin; Türkiye, bugün bir “Kürt Sorunu” ile değil ama “Kürtçülük” sorunuyla karşı karşıyadır ve devlete karşı başvurulmuş bir “Kalkışma Hareketi (insurgency)” vardır. Ayrıca “Kürtçülük Sorunu” da “Kürt sorunu” değildir. Kürtçülük; köklü, kapsamlı ve çok boyutludur. Bölücü terör örgütü PKK ve uzantıları, Kürtçülüğün silahlı kolu görünümündedir. Gerek ülkemize karşı 1970’lerden itibaren, gerek bölge/komşu ülkelerdeki Kuzey Irak ve Suriye’nin kuzeyindeki gelişmeler hesaba katıldığında, Türkiye’nin; Avrupa Birliği’ne (AB) katılım süreci de eklendiğinde Kürtçülüğe yeni boyutlar eklenmiştir.

Kürtçülük, uzunca süredir ülkemizle sınırlı kalmamış artık bölgedeki ilgili ülkelerin yerel sorunu olmaktan çoktan çıkmış ve uluslararası bir sorun hâline dönüşmüştür. Bölgenin, jeopolitik ve jeostratejik bakımdan son derece önemli olması, doğal olarak bölgede gözü olan “Büyük Güçler ”in de iştahını kabartmış; Kürtçülük konusunda olan ilgilerini yoğunlaştırmalarına ve sahaya odaklanmalarına neden olmuştur. Bu bağlamda, “Kürtler dünyada devleti olmayan en büyük etnik grup (halk)” olarak görülmekte, bu eksikliğin giderilmesi için de kendilerine durumdan vazife çıkarmaya çalışmaktadırlar.

Çok boyutlu faktör ve dış bileşenden ötürü, herhangi bir ülkenin kendi içinde kalıcı ve güvenli bireysel çözüm bulma düşüklüğü; çözüm bulunsa dahi dışarıdan gelecek etkilere aşırı duyarlı olunması; ülkelerin kendi farklı sorun/çıkarları ve uluslararası müdahaleden ötürü de bölge ülkelerinin ortak bir çözüm geliştiremeyişleri; Kürt meselesinin teorik olarak çözülme olasılığı olsa da pratikte gerek bireysel gerekse bölgesel gerek uluslararası düzlemde güvenli ve kalıcı çözümünü zorlaştırmaktadır.

“Kürtçülük” sorununun silahlı aracı olan PKK ve uzantıları, sadece teröristlerden, siyasi ayaklarından, kamplarından, silahlarından, liderlerinden ibaret değildir. Şüphesiz

örgütün ardında dış bileşenler vardır ve bunlar; ABD-İngiltere, Avrupa (Almanya-Fransa vd.), Kandil-Sincar (Irak-İran-ABD) ve İmralı'dır. Buna bir de Asya yapılanmasının merkez üssü Japonya'yı eklemek mümkündür. Dolayısıyla karşımızda, sıfırdan bir örgüt kurmuş, 10 yıl gibi kısa sürede bir devlet organizasyonunun neredeyse tüm karşıtlarını oluşturarak bölgeye yerleşmiş; kendi başına dünyanın en büyük ordularından biri karşısında pek çok sefer yenilgiye uğratılmış ancak halen daha silahlı mücadelesini devam ettiren; Binlerce insanın ölümüne neden olmuş; 15 Şubat 1999'da ülkeye getirilmiş, hakkında idam kararı verilmiş olmasına karşın ömrünü hapiste geçiren, hâlâ kurumsal olarak varlığını koruyup, bu ölçekte bir mücadele yürütecek, yönetim ve etkinliğini sürdürebilecek bir örgüt yoktur. Kısacası, Kürtçülük sorununun silahlı aparatı olan bölücü terör örgütü PKK ve uzantılarını analiz etmeden önce; PKK'nın bileşenlerini ve bunların her birinin Türkiye ile olan ilişkileri, çıkar çatışmaları ve jeopolitik dengeler göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Bölücü Terör Örgütü PKK'nın Avrupa yapılanmasından önce bilinmesi gereken iki konu vardır. Bunlardan ilki; başta merkez Avrupa ülkesi Almanya olmak üzere neredeyse tüm Avrupa ülkelerinde Kürtlere olan aşırı ilgi ve Kürtçülük çalışmaları, ikincisi ise; Avrupa'ya ilk sistemli Kürt göçü hareketidir.

Avrupa'nın Kürtçülük Çalışmaları

Bölücülük anlamındaki Kürtçülüğün öncüleri, Kürtlerin kendileri değil, emperyalist devletlerin hizmetindeki yabancı misyonerler, gezginler ve konsoloslardır. "Kürtçülüğün babası" diye bilinen kişi de bir Katolik misyonerdir. Adı P. Maurizio Garzoni'dir. Bu misyoner papaz, 18. yüzyılın son çeyreğinde, Amadia'da, yani bugünkü Türk-Irak sınırının 30 kilometre kadar ötesinde 18 yıl yaşamış. Kürtler, Ermeniler, Asuriler, Keldaniler, Nesturiler arasında çalışmış. Bu çalışmaları sırasında Kurmançî ağzını da öğrenmiş. 1787 yılında Roma'da, İtalyanca olarak Kürt Dili Grameri ve Sözlüğü adlı bir kitap yayımlamıştır. Bu antika kitap, o yörede konuşulan Kürtçenin ilk sözlüğü ve grameri olarak bilinir; 1960'larda, Paris'te, Yaşayan Doğu Dilleri Ulusal Okulu (Ecole Nationale des Langues

Orientalis Vivantes) kitaplığında E. VI. 23 numarayla kayıtlıdır¹. Bu çalışmasından ötürü Katolik misyoner Garzoni, Kürtçülüğün öncüsü, “Kürdolojinin babası” sayılmaktadır.

Kürtçülüğün başlangıcını 1787 tarihi olarak vermek doğrudur. Çünkü Katolik misyoner Garzoni çalışmasıyla bir bakıma çığır açmıştır. Bu çalışmanın ardından tüm dikkatler Kürtlere çevrilmiş ve Anadolu bölgeleri siyasi amaçlarla araştırılmaya, gezilip incelenmeye başlanmıştır. Örnek olarak: Yıl 1799: J. A. Bergk adlı Alman gezgin, Anadolu, Gürcistan, Ermenistan, Kürdistan, Irak ve El Cezire² adlı bir kitap yayımlamıştır. Bergk, "Kürdistan" adını kullanan ve dış dünyaya duyuran ilk gezginlerden biridir. Yıl 1808: Kalproth adlı araştırmacı, Viyana’da, Kürtçe Üzerine Çeşitli Araştırmalar³ adlı bir kitap yayımlamıştır. Yıl 1814: Osmanlı İmparatorluğu tarihini yazan Avusturyalı ünlü tarihçi Hammer, Kürtler üzerine de bir kitap yazmıştır. Kitap, Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesine Göre Kürt Dili ve Ağızları⁴ adını taşımaktadır ve Viyana’da basılmıştır. Yıl 1818: İtalyan araştırmacı M. Giuseppe Campanili, Yezidileri araştırmış ve Napoli’de, Kürdistan Bölgesinin Hikâyesi ve Yedi Mezhebi⁵ başlıklı bir kitap yayımlamıştır. Yıl 1841: Gençliğinde Türkiye hizmetinde bulunmuş olan ünlü Alman Mareşali Helmuth von Moltke’nin Türkiye’deki Durum ve Olaylar Üzerine Mektuplar, 1835-1839⁶ adlı kitabı Berlin’de yayımlandı. Daha sonraki yıllarda birkaç defa Türkçe olarak da yayımlanan bu kitapta, Tanzimat Fermanı öncesindeki yıllarda Güneydoğu Anadolu’daki gelişmeler ve Kürtler üzerine epeyce gözlemler ve bilgiler vardır. Yıl 1880: Ferdinand Justi, St Petersburg’da Kürt Grameri⁷ adlı Almanca bir kitap yayımlamıştır. Yıl 1890: E. de Kowalevski adlı Polonyalı, Brüksel’de, Kürtler ve Yezidiler⁸ adlı Fransızca bir kitap yayımlamıştır.

¹ BİLÂL N. ŞİMŞİR, “Kürtçülük (1787-1923)”, Bilgi yayınevi, İstanbul, İkinci Basım Ağustos 2007, S. 47.

² J.A. Bergk, Natolien, Georgien, Armenien, Kuristan u. Al-Dschesira, mit 5 Kupf. U. Ktn von C.J. Riddel, 1799’dan aktaran Şimşir, 2007, s. 49.

³ Kalproth, Various Studies on Kurdish, Wien, 1808’dan aktaran Şimşir, 2007, s. 49.

⁴ Hammer, Über die Kurdische Sprache und ihre Mundarten aus dem Reisebeschreibungen Evliyas, Wien, 1814’dan aktaran Şimşir, 2007, s. 49.

⁵ M. Giuseppe Campanili, Storia della regione del Kurdistan et delle sette religione ive esistenti, Napoli, 1818’dan aktaran Şimşir, 2007, s. 49.

⁶ Helmuth von Moltke, Briefe über Zustände und Begebenheiten in der Türkei aus den Jahren 1835-1839, Berlin, 1841; Helmuth von Moltke, Türkiye’deki Durum ve Olaylar Üzerine Mektuplar (1835-1839), Çeviren: Hayrullah Örs, İş Bankası Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1960.

⁷ Ferdinand Justi, Kurdische Grammatik, St. Peterbourg, 188’dan aktaran, Şimşir, 2007, S. 50.

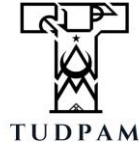
⁸ E. de Kowalevski, Les Kurdes et les Yezidis, Bruxelles, 1890’dan aktaran: Şimşir, 2007, S. 50.

İngiliz J. Baillic isimli gezgin, Kürdistan’da, Mezopotamya’da vs. “Geziler ve Kürt ve Arap Aşiretlerinin Karakterleri ve Davranışları Hakkında” başlıklı 2 ciltlik bir kitap yazmış ve 1834 yılında Londra’da yayımlamıştır. İngiliz Dışişleri görevlilerinden arkeolog H.C. Rawlinson, İngiliz Kraliyet Coğrafya Kurumu’na, 1838 yılında “Tebriz’den İran Kürdistanı Yoluyla Taht-ı Süleyman Harabelerine Bir Gezi Notları” başlıklı bir rapor sunmuştur. Aslında Kürtler hakkında arkeolojik araştırmalar yapan Rawlinson, bu raporunda, Revanduzlu Yezidi Beyi Emir Kör Ahmet Paşa ayaklanmasını (1836) da anlatmıştır. Kör Ahmet Paşanın, asilerin en cesuru olduğunu, gücünü Fırat’tan İran Azerbaycan’ına kadar genişlettiğini, hatta Amadiya ve Zakko kalelerini bile zapt ettiğini anlatmıştır. Claudius James Rich adlı İngiliz gezgin ve Asuri uzmanı, Tanzimat arifesinde, Kürtler üzerine iki kitap yayımlamıştır: Bunlardan biri “Kürdistan Hakkında Notlar” başlığını taşımaktadır ve 1836 yılında Londra’da basılmıştır. Diğerisi ise ertesi yıl yine Londra’da basılmış olan “Kürdistan’da bir İkamet(gâh)ın Hikâyesi adlı kitaptır. William Ainsworth ve H. Rassam adlı iki İngiliz gezgin, 1840 yılında, İngiliz Kraliyet Coğrafya Kurumu’na, “1839-1840 Yıllarında İstanbul’dan Musul’a Seyahat Notları” başlıklı bir rapor sunmuşlar ve bu rapor Kurum tarafından yayınlanmıştır⁹.

Erzurum’daki İngiliz Konsolosu James Brant, 1838 Yazında Kürdistan’ın bir Bölümünde Gezi Üzerine Notlar (Notes on a journey through a Part of Kürdistan in the Summer of 1838) başlıklı araştırması Londra’da yayımlanmıştır. Araştırmada, o tarihlerde Doğu Anadolu’da yaşanan bazı olaylar anlatılmıştır. Özellikle Hacı Zilal Ağa’nın başkaldırması, Osmanlı kuvvetlerine karşı direnmesi; Diyarbakır kuzeyinde Hainili Temir Bey’in Osmanlıya kafa tutması hikâye edilmiştir. İngiliz Misyoner Derneği tarafından bölgeye gönderilmiş olan misyoner ve gezgin C. Sandretski, 1857 yılında üç ciltlik Almanca bir seyahatname yayımlamıştır. Musul’a ve Kürdistan Üzerinden Urumiye’ye Gezi (Reise nach Mosul und durch Kürdistan nach Urmiye) adını taşımaktadır. Kitabın üçüncü cildi Kürtlere ayrılmıştır. Burada Tanzimat’ın ilanı üzerine Kürt beylerinin ve bu arada Bedirhan’ın ayaklanmasına geniş yer verilmiştir. F. M. Inghen adlı İngiliz gezgin, 1870

⁹ Şimşir, 2007, S. 54.

yılında Londra’da yayımladığı Kürtler Arasında Vahşi Yaşam (Wild life among the Koords) adlı kitabında Kürtlerin günlük yaşamlarını Avrupa’ya anlatmaya çalışmıştır¹⁰. Rilley adlı bir başka İngiliz, 1880’lerde, “Türkiye’nin Doğusunda Hıristiyanlar ve Kürtler” konusunu incelemiştir (Londra, 1889)¹¹.

Fransız hükümetinin emriyle, Xavier Mommaire de Hell adlı Fransızın, “1846-1848 Yıllarında Türkiye’ye ve İran’a Yapılan Gezi” (Voyage en Turquie et en Perse, Execute p a r l’Ordre du Gouvernement Français pendant les Annees 1846-1848) başlıklı kitabı 1854 yılında Paris’te yayımlanmıştır. Kitapta, 1839 Tanzimat reformları üzerine Doğu Anadolu’da çıkan karışıklıklar, ayaklanmalar, özellikle Bedirhan’ın vergi vermemek, asker vermemek için bu tarihlerde ayaklanması ve sonra Müşir Osman Paşa’ya boyun eğmesi anlatılmıştır.

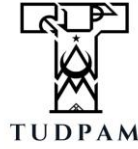
Bir başka Fransız gezgin A. Clement, 1866 yılında, Paris’te, “Kerkük’ten Revanduz’a kadar Osmanlı Kürdistanı’nda Geziler” (Excursions dans le Kurdistan ottoman, de Kerkük â Revandouse) adlı bir kitap yayımlamıştır. Fransız kontu De Cholet de “Ermenistan, Kürdistan ve Mezopotamya” (Armenie, Kurdistan et Mesopotamie) adlı bir kitap yayımlamıştır (Paris, 1892)¹².

Paris, Kürtçülüğün, Stockholm’den sonra Avrupa merkezi; hem Avrupa hem de uluslararası siyasi Kürtçülüğün ve Kürdoloji’nin de önemli merkezlerinden biridir. Fransa’ya ve Avrupa’ya yayılmış irili ufaklı Kürtçü derneklerden bazılarının merkezleri Paris’tedir. Paris’te ayrı bir Kürt İnceleme Merkezi daha vardır. Burada, Kürtler üzerine araştırmalar, yayınlar yapılır, bültenler çıkarılır. Sürekli Kürtçülük yayını yapan yayınevleri, başka ülkelerde çıkan Kürtçü yayınlar da burada satılır. Paris’te Kürtçe öğreten, Paris Üniversitesi’ne bağlı bir yüksekokul da vardır. İsmi “Yaşayan Doğu Dilleri Ulusal Okulu” (Ecole Nationale des Langues Orientales Vivantes) adını taşır.

¹⁰ Şimşir, 2007, S. 55.

¹¹ Şimşir, 2007, S. 56.

¹² Şimşir, 2007, S. 56.

Bilal Şimşir, Paris'teki Yaşayan Doğu Dilleri Okulu'nda Kürt Dili ve Edebiyatı derslerini, Kâmuran Ali Bedirhan'ın verdiğini yazmaktadır. Şimşir, "Onun ders notları kütüphane kataloğunda da yer almıştı. Kâmuran Ali Bedirhan, Tanzimat reformlarını içine sindiremeyerek ve Mısırlı Mehmet Ali Paşa isyanını da fırsat bilerek 1840'larda Osmanlı Devleti'ne karşı başkaldırmış ve yakalanıp Girit'e sürülmüş olan namı Kürt derebeyi Bedirhan sülalesinin son üyesiydi" demektedir¹³. Aynı isimli eserinde Şimşir; "Kâmuran Ali Bedirhan, Paris'te, oturduğu yerden, "Kürtlerin istekleri" diye, sağa sola dilekçeler göndermekteydi. Bağdat Hükümeti'ne başkaldırıp Kuzey Irak'ta dağlara çekilmiş olan Mustafa Barzani'ye ulaşabilmek için de Paris'te oturan Kâmuran Ali Bedirhan'dan "vize" almak gerekiyordu" şeklinde ifade eder. Bu dönemde Mustafa Barzani ile röportaj yapmak isteyen Türkiye'den bazı gazetecilerin, önce Paris'e gidip Kâmuran Ali Bedirhan'a başvurduklarını ifade eder¹⁴.

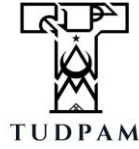
Gerek Avrupa ülkeleri hükümet yetkililerin emirleriyle gerek misyonerlik faaliyetleri altında Avrupalı gezginlerin Kürtler ve Kürdistan üzerine pek çok araştırmaları ve kitapları, raporları dönem dönem yayımlanmıştır. Avrupa ülkelerinin haricinde Rusların, Amerikalıların vd. de araştırma, rapor ve kitapları bulunmaktadır. Hepsinden örnekler vererek bu makaleye sığdırmak söz konusu değildir. Ben bu çalışma içerisinde önemli olanları ele aldım. Ancak, Kürtler ve Kürtçülük üzerine yapılan çalışmalarla ilgili, Bilal Şimşir'in "Kürtçülük" isimli iki ciltlik eserini okuyabilirler. Okuyanlar ve okuyacaklar da göreceklerdir ki, Kürtçülük olayının, sadece bir avuç ayrılıkçı Kürdün hayallerinden ibaret değil, esasen bunun altında, bölgede gözü ve çıkarları olan büyük güçlerin Kürtleri de kullanarak hedeflerine ulaşma planı vardır.

Alman gezgin Carsten Niebuhr, 18. yüzyılın son çeyreğinde, Arabistan'ı ve Güneydoğu Anadolu'yu dolaşmış. Arabistan'a ve Diğer Civar Ülkelere Yapılan Gezi Notlar¹⁵ adlı iki ciltlik bir kitap yazmış, kitap 1766, 1774-1837 yıllarında yayımlanmıştır. Kitabın ikinci cildi

¹³ Şimşir, 2007, S. 64.

¹⁴ Şimşir, 2007, S. 64.

¹⁵ Carsten Niebuhr, Reisebeschreibung nach Arabien u. Anderen unliegenden Länder, 1766,1774'dan aktaran: Şimşir, 2007, S. 53.

Kürtler üzerinedir. Niebuhr, Bağdat'tan Musul'a kadar uzanan bölgeyi gezdikten sonra, Mardin ve Diyarbakır'a gelmiş ve kitabında Kürtlere genişçe yer ayırmıştır. Kara Çolan'ın bir Kürt paşası tarafından yönetildiğini ve oralardaki durumu nasıl gördüğünü uzun uzun yazmıştır. Alman gezgin, Osmanlı paşalarının Kürt beylerini birbirine düşürüp kırdırdıklarını, kimi zaman birini, kimi zaman da diğerini tuttuklarını ileri sürmüştür. O. Blau adlı gezgin de Alman dergilerinde, 1858-1863 yıllarında, bir dizi gezi notları ve makaleler yayımlamıştır: Kuzeydoğu Kürdistan, Doğu'da Seyahat, Urumiye Gölü'nden Van Gölü'ne¹⁶ başlıklı incelemeler onun bu yayınlarından bazılarıdır. Alman mühendis ve gezgin Joseph Cernik'in, Fırat ve Dicle Bölgesinde Teknik İnceleme Gezisi¹⁷ adlı kitabı da 1876 yılında yayımlamıştır. Dr. Otto Puchstein adlı Almanın Kürdistan'a Seyahat Hakkında Raporu¹⁸ da a 1883 yılında, Berlin'de, Alman Bilimler Akademisi tarafından yayımlanmıştır.

Alman yazar Karl May'ın (25 Şubat 1842/30 Mart 1912) Kürtler üzerine yazdığı kitaplar gelmektedir. 9'u bebekken ölen toplamda 13 kardeşten biri olan Karl Friedrich May, eğitimini müzik ve beste üzerine almış; öğretmenlik okurken mum hırsızlığından dolayı okuldan atılmıştır. Karl May, 1874 yılına kadar değişik suçlardan dolayı yargılanmış ve hapis yatmıştır. 1878'den sonra serbest yazar olarak yazmaya başladığı kitaplarıyla tanınan Oryantalist May, tüm Avrupa'da geniş bir okur kitlesine hitap etmiştir. Bu çalışmayı ilgilendiren kitapları ise; "Kürt Dağlarında" ve "Vahşi Kürdistan İçlerinde" isimli eserleridir.

Çalışmalarının büyük bölümünü hayali karakterler üzerinden kurgulayarak yazmıştır. Örneğin; "Kürt Dağlarında" isimli kitabında; *"Kürdistan vadilerindeki yanan köylerin dumanları ve oluk oluk akan kanların kokuları hâlâ göğe yükseliyor. Öyle bir bölgede bulunuyoruz ki, yaşam, özgürlük ve mülkiyet başka hiçbir yerde burada olduğu gibi tehlike altında değildir."*, ve *"Özgür bir Kürt bana hakaret ettiği takdirde, ondan silahlarımla hesap*

¹⁶ O. Blau, 'Die Stämme des noröstlichen Kürdistan', "Reisen im Orient", "Vom UrumiaSee nach den Wan-See", Berlin, 1858-1863'den aktaran: Şimşir, 2007, S. 53.

¹⁷ Joseph Cernik, Technische Studien d. Expedition durch die Gebiete des Euphrat und Tigris, Gotha, 1876'dan aktaran: Şimşir, 2007, S. 53.

¹⁸ Dr. Otto Puchstein, Bericht über Reise in Kürdistan, Berlin, 1883'dan aktaran: Şimşir, 2007, S. 53.

sorarım; çünkü o hiç kimsenin önünde diz çökmemiş olan bir babanın oğludur” gibi cümlelerle anlatılar Avrupa okurlarını cezbetmiştir. Bu ilgi sadece halk kesimlerindeki okuyucularla sınırlı kalmamış, devlet ve üniversite destekli bazı akademisyenler tarafından araştırmalara, kimlik, lisan ve kültürel alanda çalışmalara başlanmıştır.

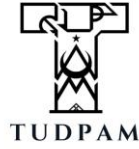
Resmi Belgelerde Kürtler ve Kürtçülük

1699 Karlofça Antlaşması, ardından Girit ve Mora'nın kaybı ve devamında Balkanların elden çıkmasıyla Batılılar, bu sefer Anadolu'ya (1878-1918) odaklandılar. 1878'de başlayan Kürtçülük hareketi ve buna bağlı silahlı ayaklanma ve iç isyanla cumhuriyetin ilk yıllarında da devam etmiştir. Özellikle milli mücadele dönemi ve cumhuriyetin ilk yıllarında çıkan silahlı Kürtçü isyanlarda Ermenilerin de Kürtlere destek verdiği bilinmektedir. Şüphesiz Anadolu'da gerek milli mücadele gerek cumhuriyetin kurulmasından sonraki süreçte hatta içinde bulunduğumuz yüzyılda “serhildan” çağrılarının ardında; ruhunu şeytanına satmış ayrılıkçı Kürtler olmakla birlikte, Kürtleri; Türkiye'ye karşı jeopolitik çıkarları uğruna kullanan, destekleyen büyük devletler bulunuyordu.

Uluslararası sözleşmelerde Kürtlerden söz eden ilk antlaşma 3 Mart 1878'de Ayastefanos Antlaşması'nda geçer. Ayastefanos Antlaşması, Osmanlı-Rusya arasında imzalanmış, uygulanmamasına rağmen; Anadolu'daki Sevr sürecini de başlatmıştır. Bu süreç aynı zamanda resmîyette siyasi Kürtçülük olarak da geçer. Batılılar bu antlaşmayı kendi çıkarlarına ters düştüğü için Berlin Antlaşması ile yeniden revize ederler.

Anadolu'ya Düşen İlk Ateş Topu Ayastefanos Antlaşması (3 Mart 1878)

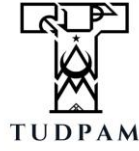
1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşından zaferle çıkmış olan Rusya, 3 Mart 1878 günü İstanbul Hükümeti'ne Ayastefanos (Yeşilköy) Barış Antlaşması'nı dikte etmiştir. Bu antlaşma anavatan Rumeli'yi parçalayıp bitirdi ve aynı zamanda Anadolu'nun parçalanması sürecini, yani Sevr sürecini başlattı. Türkiye'de “Ermeni sorunu” Sevr sürecinde alevlendi ve siyasi Kürtçülük de bu süreçte yaratılmış ve körüklenmiştir. 1878 yılında başlayan Sevr süreci, 1920'de, Sevr Barış Antlaşması'nın İstanbul Hükümeti'ne

dikte edilmesiyle noktalandı. Ve 10 Ağustos 1920 tarihinde İstanbul Hükümeti'ne imzalatılan Sevr Antlaşmasında, Anadolu toprakları üzerinde bir büyük "Ermenistan" ve bir özerk "Kürdistan" kurulması da öngörüldü.

3 Mart 1878 günü Ayastefanos 'ta (Yeşilköy'de) Osmanlı ile Rusya arasında ön barış antlaşması imzalandı. Ayastefanos veya Yeşilköy, başkent İstanbul'un kapısı demekti. Rus ordusu buraya kadar gelmiş, burada karargâh kurmuş ve Rusya, barış antlaşmasını da burada Türklere dikte etmişti. Payitaht İstanbul, Rus ordusunun top menzilinde idi. Bu antlaşmayla Osmanlı Devletinin Rumeli kanadı bitirildi: Romanya, Sırbistan ve Karadağ Türk egemenliğinden tamamen çıktı. Osmanlı Devletinin bu topraklar üzerindeki bütün hakkı hukuku sona erdi. Bir Büyük Bulgaristan Prenslığı kuruldu. Hukuken özerk, fiilen bağımsız olan Bulgar Prenslığı, Tuna'dan Ege denizine kadar olan Osmanlı topraklarından başka Kosova ve Manastır vilayetlerini tamamen, Batı Trakya ile Selanik vilayetinin de bir kısmını yutuyordu. Yeni kurulan Bulgaristan, Avrupa'daki Osmanlı topraklarını ikiye bölüyor ve İstanbul'u sürekli bir tehdit altında bırakıyordu. Bosna ve Hersek de özerk oluyordu ve buranın kaderini Rusya ile Avusturya belirleyecekti. Girit, Teselya ve Arnavutluk'ta da ıslahat yapılacak, yani bu topraklar da özerkliğe hazırlanacaktı.

1877-78 Türk-Rus Savaşı Rumeli Türklüğünü büyük ölçüde tasfiye etti. Ardından gelen Ayastefanos Antlaşması ile Anavatanın Rumeli kanadı kaybedildi. 1920'lerde Sevr Antlaşması Anadolu için ne anlam taşıyorsa, Ayastefanos Antlaşması da Rumeli için aynısıydı. Bu antlaşma ile Kars, Ardahan, Batum ve Doğu Beyazıt Rusya'ya terk edildi ve Rusya, Anadolu için de büyük bir tehdit, bir tehlike oluşturmaya başladı. Dahası, Ayastefanos Antlaşması'na konan bir madde ile Anadolu'da Ermeniler için reform yapılması öngörüldü. Bu, topraklarımız üzerinde bir Ermeni devleti kurulmasına doğru bir ilk adımdı. Yani Rumeli'nin Sevr Antlaşması'dır dediğimiz Ayastefanos Antlaşması, Anadolu bakımından da Sevr'e doğru gidişin ilk adımı oldu; Rumeli'den sonra Anadolu'nun da parçalanmasına kapıyı açtı; yurdumuzu içerden de parçalamaya ortam hazırladı.

Ayastefanos Antlaşması'nın 16. Maddesi; “Ermenistan’da (Doğu Anadolu’da) Rus işgalinde bulunan ve Türkiye’ye geri verilecek olan toprakların Rus askerince boşaltılması, oralarda, iki devletin (Türkiye ile Rusya) iyi ilişkilerine zararlı karışıklıklara yol açabileceğinden, Babıâli Ermenilerin yaşadığı vilayetlerde yerel durumun gerektirdiği iyileştirmeleri ve reformları zaman yitirmeden gerçekleştirmeyi ve Kürtler ile Çerkezlerle karşı Ermenilerin güvenliğini sağlamayı üstlenir!” ibaresi yer almaktaydı. Bu madde ile “Kürt” ve “Ermeni” isimleri ilk kez bir uluslararası antlaşmaya sokulmuş oldu. Anadolu’da bir Ermenistan’dan söz ediliyordu. Kürtler, bu hayali Ermenistan için bir engel; Anadolu’da yaşayan Ermeniler için bir tehdit sayılıyordu. Osmanlı Hükümeti, Kürt (ve Çerkez) tehdidine karşı Ermenileri korumak için Rusya’ya karşı yükümlülük altına giriyordu. Başka türlü söylersek Anadolu’nun parçalanmasına doğru adım atılıyordu. Rusya, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması’nın 7. maddesiyle Rumeli’yi parçalamıştı, Ayastefanos Antlaşması’nın 16. maddesi ile de Anadolu’yu parçalayabilirdi.

Bu antlaşma üzerine İngilizler telaşlanırlar ve İngilizler ile Ruslar arasındaki rekabet bu sefer Anadolu’nun paylaşılmasında vücut bulur. Antlaşma ile Kars, Ardahan, Batum ve Doğu Beyazıt’ın Rusya’ya katılması İngiliz çıkarlarına ters düşmekteydi. İstanbul’daki İngiliz Büyükelçisi Sir Henry Layard, Londra’nın dikkatini; Rusya’nın Kars, Ardahan ve Batum’u topraklarına katmasının, İngiltere’nin “hayati çıkarlarına” ters düştüğünü raporlar. İngiliz Büyükelçisine göre İngiliz çıkarları şu şekilde ifade edilir:

- 1) Rusya, Orta Asya ve Hindistan Müslümanlarının gözde, gittikçe genişleyen ve önüne durulmaz bir devlet olarak büyük nüfuz kazanacak ve Büyük Britanya İmparatorluğu’nun Asya’daki nüfuzunu sarsabilecekti.
- 2) Rusya, bundan böyle Anadolu ve İran içlerine doğru kolaylıkla yayılabilecek; gerek Anadolu’yu, gerek İran’ı etkisi altına alabilecekti. Batum, Rusların Karadeniz harekâtına bir üs olacaktı. Batum ve Kars, Ruslara Doğu Anadolu’nun yolunu açacak; onların, Fırat ve Dicle havzasına kolaylıkla ulaşmalarını sağlayacaktı. Rusları, Ermenistan platosundan daha ileri geçirmemek gerekiyordu.

3) Bu Rus yayılması, İngiltere'nin Hindistan'a giden en kestirme yolunu kapatacaktı. İngiltere, bir gün herhangi bir nedenle Süveyş Kanalı'nın kendisine kapatılabileceğini düşünerek, Hindistan'a giden ikinci bir yolu açık tutmak zorundaydı. Bu yol, Doğu Anadolu'dan geçebilir, Fırat ve Dicle vadileri olabilirdi ve en kısa yol buydu.

4) Rus yayılması İngiliz ticaretini baltalayacaktı. Batum limanını ve Kars'ı ele geçiren Ruslar, Türklerin Asya topraklarına ve Kuzey İran'a giden yolu ele geçirmiş olacaktı. Böylece şimdi Trabzon'dan ve Erzurum'dan geçen ticaret yolu Batum'a yönelecekti. İngiliz malları ağır vergilerle karşı karşıya kalacaktı. Dolayısıyla İngiltere'nin Batı Asya ile olan ticareti kesintiye uğrayabilecekti. Bütün bu nedenlerle İngiltere, Doğu Anadolu topraklarının Rusya'nın eline geçmesini engellemeye çalışmalıydı¹⁹.

İngiltere ile Rusya arasında yapılan gizli görüşmelerde, Ayastefanos Antlaşması'nın Rumeli'ye ilişkin maddelerinde bazı değişiklikler yapılması için anlaşmaya varıldı: Fakat Rusya, Kars, Ardahan ve Batum'dan vazgeçmedi. 30 Mayıs 1878 günü imzalanan gizli İngiliz-Rus Antlaşmasında şu hüküm yer aldı: "İngiltere, Kars, Batum ve Ardahan'ın Ruslarda kalmasını, buna mukabil Rusya da doğu Beyazıt'ı Türklere iade etmeyi kabul etmektedir" İngiltere ile Osmanlı Hükümeti arasında da 4 Haziran 1878 günü gizli bir anlaşma yapıldı. "Kıbrıs Antlaşması" olarak da bilinen bu antlaşmaya göre, eğer Rusya Kars, Ardahan ve Batum'u elinde tutup da ilerde Osmanlı Devleti'nin Asya topraklarından bir bölümünü (daha) ele geçirmeye kalkarsa, İngiltere, silahla Osmanlı Devleti'ne yardım edecekti. Buna karşılık Osmanlı Devleti, Kıbrıs adasının yönetimini İngiltere'ye bırakıyordu. Kıbrıs Antlaşması'na, belki Kıbrıs'ın İngiltere'ye bırakılmasından daha önemli şu cümle de konmuştu: "Buna mukabil Zatı Padişahı dahi Anadolu kıtasında bulunan Hıristiyan ve sair tebaasının iyi idare ve korunmaları hakkında devletin (İngiltere ve Osmanlı Devleti) arasında sonradan kararlaştırılacak olan lüzumlu ıslahatı yapacağını İngiltere Devleti'ne vaat eder" Bu cümle, Ayastefanos Antlaşması'nın 16. maddesinin

¹⁹ F.O. 424/63, s.86-89. No. 124 ve Bilâl N. Şimşir, British Documents on Ottoman Armenians/İngiliz Belgelerinde Osmanlı Ermenileri, I (1856-1880), Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1982, s.135-140, No. 50.

daha ustaca kaleme alınmış şekliydi. Burada kullanılan “Hıristiyan ve sair tebaa” ifadesiyle, öncelikle, “Ermeniler” ve “Kürtler” kastediliyordu. Padişah, tebaasının iyi yönetilmesi ve korunması için “reform” yapmaya söz veriyordu²⁰.

Ayastefanos Antlaşması üzerine hemen harekete geçerek hem Rusya, hem Osmanlı Hükümeti ile anlaşma imzalayan İngiltere, aynı zamanda Ayastefanos Antlaşması'nın değiştirilmesi için Berlin Kongresi'nin toplanmasına öncülük eder.

Anadolu'ya Düşen İkinci Ateş Topu Berlin Antlaşması (13 Temmuz 1878)

Berlin Kongresi, 13 Haziran 1878 günü Almanya Şansölyesi Prens Bismarck'ın başkanlığında açıldı. Kongreye Almanya, İngiltere ve Rusya Başbakan düzeyinde, Avusturya, Fransa ve İtalya Dışişleri Bakanlarıyla katıldılar. Osmanlı Devleti ise, Avrupa'da olumlu psikolojik etki yapar düşüncesiyle Hıristiyan olan Karatodori Paşayı ve Alman aslından olup Müslümanlığı kabul etmiş olan Mehmet Ali Paşa'yı seçip Kongreye göndermiş; onların yanına Berlin Büyükelçisi Sadullah Bey'i de katmıştı. Fakat Kongre'de umulan "psikolojik etki" sağlanması şöyle dursun, Kongre Başkanı Bismarck, her vesileyle Osmanlı delegelerine çok sert ve kaba davranmıştı. Bismarck, daha Kongre açılmadan önce Osmanlı delegelerine şu uyanda bulunmuştu: “Bugünkü durumu sizden saklamak istemem; kongrenin Osmanlı Devleti için toplandığı zannına kapılarak kendinizi aldatmayınız. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan Ayastefanos Antlaşması, Avrupa devletlerinin çıkarlarına dokunan bazı maddeleri içermeseydi olduğu gibi bırakılırdı. İşte bu çıkarların uzlaştırılması için bu kongre toplanmıştır.”²¹

13 Temmuz 1878 günü Berlin Barış Antlaşması imzalandı. Altı Avrupa büyük devleti ve Osmanlı Devleti tarafından imzalanan Berlin Antlaşması ile Sırbistan, Karadağ, Romanya'nın bağımsız devletler oldukları ve Osmanlı Devleti'nden kesin olarak koptukları onaylandı. Hiç savaşa girmemiş olan Yunanistan sınırlarının düzetilmesi, yani

²⁰ Geniş bilgi için bkz. : Şimşir, 2007, S. 146.

²¹ Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi, VIII Cilt. Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri 1876-1907; Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1962, s.75.

Osmanlı ülkesinden Yunanistan'a toprak verilmesi kabul edildi. Bosna-Hersek Avusturya'nın yönetimine bırakıldı.

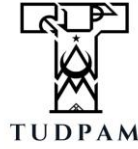
Özerk bir Bulgaristan Prensiği kuruldu. Osmanlı Devleti'ne vergi verecek olan Bulgaristan küçültüldü. Balkan sıradağlarının güneyinde kalan topraklar Bulgaristan'dan ayrıldı. Filibe (Plovdiv) ve İslimye (Sliven) sancakları imtiyazlı "Doğu Rumeli Vilayeti" adıyla Osmanlı Devleti'ne bırakıldı (yedi yıl sonra bu bölge Bulgaristan'a katıldı). Batı Trakya ve Makedonya Osmanlı sınırları içinde kaldı (üç yıl sonra Makedonya'nın merkezi Selanik'te, Mustafa Kemal, Türk vatandaşı olarak doğdu). İngiltere, Babıâli ile imzalamış olduğu antlaşma gereğince Kıbrıs'a yerleşecekti... Berlin Antlaşması da Rumeli'yi büyük ölçüde bitirdi. Şimdilik Türk yönetiminde bırakılan Makedonya gibi topraklar da 35 yıl sonra, 1912-13 Balkan Savaşı'nda elden çıkacaktı²². Savaştan önce Osmanlı toprağı olan Kars, Ardahan ve Batum'un Rusya'ya katılması Berlin'de onaylandı. Rus işgaline düşmüş Doğu Beyazıt ise Türkiye'ye iade edildi.

Kürtler ve Ermeniler ile ilgili olarak Berlin Antlaşmasındaki 61. Madde dikkat çekicidir. "*Babıâli, Ermenilerin yaşadığı vilayetlerde yerel ihtiyaçların gerektirdiği reformları geciktirmeden yapmayı ve Çerkez ve Kürtlere karşı Ermenilerin huzur ve güvenliğini sağlamayı yükümlenir. Bu hususta alınacak önlemleri (büyük) devletlere bildirecektir ve devletler de alınan önlemlerin uygulanmasını gözetleyeceklerdir.*" İşte Berlin Antlaşması'nın 61. Maddesi, Anadolu'da Sevr sürecini başlatan maddedir ve bu madde Anadolu'nun parçalanmasına kapı aralamıştır. Ayastefanos Antlaşması Türkiye ile Rusya arasında yapılmış ikili bir antlaşma; Berlin Antlaşması ise çok taraflı bir antlaşmadır; bunun altında, "Düvel-i Muazzama" denen Avrupa büyük devletlerinin hepsinin imzası vardır. Avrupa, elbirliğiyle, Anadolu'da Sevr sürecini başlatmaktadır²³. Şimşir'e göre Berlin Antlaşması, Anadolu'da yaşayan toplumu ırklara, etnik kimliklere göre ayırmak/bölmekle kalmıyor; yanı sıra Anadolu topraklarını Ermenilerin yaşadığı ve yaşamadığı topraklar olarak ikiye bölmüştür²⁴.

²² Şimşir, 2007, S. 153.

²³ Şimşir, 2007, S. 153-154.

²⁴ Şimşir, 2007, S. 154.

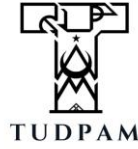
Berlin Antlaşmasından sonraki dönemde İngiliz resmi yazışmalarında “Kürdistan” isminin sıkça kullanılmaya başlandığı görülüyor. Resmi olarak Anadolu’da “Kürdistan” adında bir vilayet, bir sancak ya da bir kaza yoktu. Buna rağmen İngiliz diplomatlarının Güneydoğu Anadolu’nun bazı bölgelerini “Güney Kürdistan”; Doğu Anadolu’nun bazı bölgelerini de “Kuzey Kürdistan” diye adlandırdıkları görülüyordu. Örneğin: İngiltere’nin Erzurum Konsolosu Binbaşı Henry Trotter, 4 Aralık 1878 günü İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Salisbury’ye şunları yazıyor: *“Son birkaç günde alınan bilgilere göre, Güney Kürdistan’da isyan çıkmıştır. Bütün Cezire Kürtlerinin ayaklandığı bildiriliyor. Başlarında ünlü Bedirhan Bey’in oğulları Hüseyin Bey ile İsmail Bey var. Ayaklanmanın arkasında Rus entrikalarının bulunması kuvvetle muhtemeldir. Asilerin sayısı 5.000 ilâ 20.000 arasında tahmin ediliyor. İyi silahlanmış imişler, ellerinde son savaş sırasında ve savaşın ardında elde ettikleri Winchester ve Henry-Martini tüfekleri varmış. Bölgedeki Türk kuvveti zayıftır. Diyarbakır valisinden gelen bir telgrafta, Cezire’de güvenlik güçleriyle asiler arasında çarpışma olduğu ve Kürtlere büyük kayıplar verildiği bildiriliyor.”*²⁵

30 Aralık 1878’de Trabzon’daki İngiliz Viskonsolosu Biliotti, Lord Salisbury’e: “Kürdistan’daki ayaklanma bastırılmıştır. Ama Dersim’de devam ediyor” haberini geçer. Görüldüğü üzere her iki belgede de “Kürdistan” adı geçmektedir. Bununla da sınırlı kalmaz ve “Kürdistan” a bir konsolosun gönderilmesi fikri ortaya atılır.

İngilizler “Kürdistan’a Konsolos Atıyor

İngiltere’nin Erzurum Konsolosu Binbaşı Henry Trotter, İstanbul’daki İngiliz Büyükelçi’ye Konsolosluk talebiyle ilgili bir mektup gönderir. *“Burada sürekli bir konsolosluk bulunması yerli Hıristiyanların genel arzusudur. Gerçekten burada sürekli bir konsolosun varlığı, Erzurum’daki kadar gereklidir. Bu konuda Majesteleri Hükümeti’nin düşüncelerini bilmiyorsam da Kürdistan’a bir başkonsolos atanmasını önermeye cesaret ediyorum. Başkonsolos, yazları Erzurum’da, kışları da Diyarbakır’da ikamet eder ve bütün Kürdistan’da dolaşır diye düşünüyorum. Harput (Elazığ), Van, Bitlis ve Muş’ta da birer viskonsolosluk bulunur. Ama başkonsolos bütün Kürdistan’da dolaşacaksa, Muş’ta*

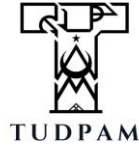
²⁵ Bilal Şimşir, British Documents on Ottoman Armenians I, s.293, No. 135

ayrıca bir viskonsolosluk açmaya gerek olmayabilir. Erzurum, Van, Bitlis, Harput ve Mardin’de oturan Amerikan misyonerleri arasından da güvenilir ajanlar bulabiliriz.”

İngiliz Büyükelçi Layard, Trotter’in önerisini benimser ve 21 Ocak 1879 tarihinde Londra’ya, konsolosluk önerisinin desteklenmesi ile ilgili bir mektup yazar. “Binbaşı Trotter’den aldığım ilginç raporun örneğini ilişikte sunuyorum. Anadolu’ya iyi İngiliz konsolosları atanmasına ilişkin önerisinin ciddiyetle dikkate alınmasını arz ederim. Yerel makamların kötü davranışlarını engellemesi, yerli Hıristiyanların korunması ve reformların gerçekleştirilmesi bakımlarından etkili olacağını düşündüğüm önerisini tamamen destekliyorum. Fakat misyonerlerin konsolos ajanları olarak atanmasını uygun bulmuyorum. Binbaşı Trotter’e, benim yeni talimatıma kadar Diyarbakır’da kalarak bölgeyi incelemesini telgrafla bildirdim.”²⁶ Bu gelişmelerin üzerine İngiltere, 1879 Mayısında, “Kürdistan” a bir konsolos atadı. Bu, İngiltere’nin Van Viskonsolosu (muavin konsolosu) Yüzbaşı Clayton idi; Erzurum Konsolosu Binbaşı Trotter’e bağlı olarak görev yapacaktı. Trotter, “Kürdistan Viskonsolosu” Clayton’a şu tebligatta bulundu: “Kürdistan’a viskonsolos olarak atandığınız Marki Salisbury’nin 17 Mayıs 1879 tarihli bir yazısıyla bana bildirildi. Babiâli bütün Kürdistan’da görevlendirilmenizi uygun görmedi. Bu bakımdan şimdilik görev bölgeniz Van Vilayeti ile sınırlıdır. Önemli göreviniz, idaredeki yolsuzlukları anlamak ve rapor etmektir, Osmanlı Devleti’nin söz verdiği reformları yapmasına yardımcı olmaktır. Göçebe ve yerleşik aşiretlerle Ermenilerin nüfuslarını saptayın. Geçende Muş papazına ‘Ermenilerin sayısı ne kadar’ diye sordum. Papaz ‘160.000’ dedi. ‘Ben araştırdım’ deyince, 120 bine indi. Oysa resmi istatistik, yalnızca 48 bin. Motki Kürtlerinin durumu ve hükümetle ilişkilerini inceleyin. Nesturîlerin buldukları yeri, sayılarını saptayın. Kürt beyleriyle ahbap olunuz. Güvenliğiniz, Osmanlı yetkililerinden ziyade onlara bağlıdır. 4 Haziran 1878 tarihli Türk-İngiliz Antlaşması gereğince İngiltere Hükümeti’nin, günün birinde Doğudaki düşmanla (Rusya ile) savaşa girmesi ihtimalini göz önünde tutarak bölgeyi askeri harekât bakımından da değerlendiriniz. Van Rus Viskonsolosu Binbaşı Kamsaragan, buradan (Erzurum’dan)

²⁶ .O. 424/79, s.474-476, No. 546- 546/1; ve Şimşir, British Documents on Ottoman ArmeniansI, s.307-310, No. 145 ve 145/1.

sizinle birlikte Van'a gitmek istiyor. Kendisi Ermeni kökenlidir. Uygun düştükçe, onunla uyum içinde çalışmanızın yararı vardır."²⁷ Mektuptan da görüleceği üzere, İngilizlerin gerçek niyetleri gayet açıktır.

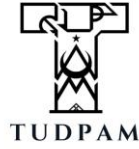
Aslında Konsolos Trotter, İstanbul'daki İngiliz Büyükelçiliğinden daha doğrusu Londra'dan Harput, Van, Bitlis ve Muş için birer yardımcı konsolos (viskonsolos) atanmasını önermiştir. Fakat Londra, yalnız Van'a bir viskonsolos atamıştı. Anadolu'da bir "Kürdistan Konsolosluğu" açılmıştı açılmasına ancak bu konsolosluk Kürtler için değil, Ermeniler içindi; daha açıkçası Kürtlere karşı Ermenileri korumak için kurulmuştu²⁸. O halde kimdi bu Kürtler?

Kürtler

Kürtler, tarihin hiçbir döneminde bağımsız bir devlet olamamışlar, sürekli yaşadıkları coğrafyada hâkim olan ülkelerin yönetiminde yaşamışlar, bağımsızlık ve devlet sahibi olmak adına da sürekli değişen güçlerin bölgedeki çıkarları uğruna ayrılıkçı Kürtler kışkırtılmışlar; yine değişen güçlerin kışkırtmaları ile başkaldırmışlardır. Tarihi gelişimlerinin bir sonucu olarak Kürtler ağırlıklı olarak Irak, İran, Suriye ve Türkiye olmak üzere ismi geçen ülkeler arasında bölünmüş bir şekilde yaşamaktadırlar. Kürtlerin tarihi ve etnik kimliği ile dil gibi konuları sosyal bilimlerin konusu olmaktan yaşadıkları bölgede, daha çok küresel güçlerin uluslararası çıkar çatışmalarının ve ideolojilerin konusu olmuş, bu uğurda da daima kullanılmışlardır. Kürt kimliğine bilimsel ölçütler içinde yaklaştırmaya çalışan araştırmalara karşı çok sert ve etkili bir psikolojik savaş yürüten güçler ve çıkar odakları Kürtleri, kendi çıkarları doğrultusunda daima istismar etmeyi de başarmışlardır. Bu bağlamda günümüze dek yapılan tüm araştırmalar bilimsellikten öte tamamen çıkar elde etmek isteyen güçlerin kendilerinin hazırladıkları tezlerin etkin olmasını sağlamışlardır. Buna bir örnek verecek olursak Turani bir topluluk olan Kürtler, özellikle 1911 yılından itibaren nedense Mezopotamyalı bir kavim olarak değerlendirilmiştir. Özellikle 1898 yılından itibaren siyasi Kürtçülük hareketi bir ideoloji olarak ortaya

²⁷ F.O. 424/86, s.110, No. 164/1; ve Şimşir, British Documents on Ottoman Armenians I, s.496-498, No. 237/1.

²⁸ Şimşir, 2007, s. 174

çıkarılmış ve buradan da bir Kürt tarihi yaratma gayretleri günümüze dek sürmüştür. Kürtlerin asli köken olarak Türk oldukları esasen kanıtlanmış bir gerçektir²⁹ aslında. Ali Tayyar Önder'e göre: "Kürtler Orta Asya'da, Karadeniz'in kuzeyinde ve Macaristan'da bir Türk boyu olarak yaşamışlardır. Daha sonraki yüzyıllarda Orta Asya'dan Güney'e, Kafkaslara, İran'a, Irak'ın kuzeyine, Suriye'ye ve Doğu Anadolu'ya inen Kürtler, buralarda, Türkçe olan isimlerini korumakla beraber, İranlılarla, Araplarla ve yerli halklarla karışmışlar, yeni bir kültür ve dil geliştirmişlerdir. Bugünkü Kürt kimliği bu unsurların kaynaşmaları sonucu olarak ortaya çıkmıştır."³⁰

Pek çok çalışmada Kürtlerin Avrupa ülkelerine ilk göçlerinin 1895'li yıllara dayandığı ifade edilse de³¹ bu göçlerin Irak, İran, Suriye'den kaynaklı olduğunu belirtmek gerekir. Avrupa'da ilk Kürt örgütlenmesi, 1913 yılında İsviçre'nin Lozan kentinde kurulan ve İstanbul bağlantılı olduğu ifade edilen bir öğrenci derneği olarak başlamıştır. Avrupa'ya ilk sistemli Kürt göçünün 1800'lü yılların sonunda, Anadolu'da etnik bölücü faaliyetlerin ise Tanzimat Dönemi ile birlikte başladığını³² belirtmek sağlıklıdır. 1913 yılında Lozan'da İstanbul bağlantılı olarak kurulan Kürt öğrenci hareketine pek çok Avrupa ülkesi destek vermiştir. Bu bağlamda bugün Avrupa'da bahsedilen "Kürt Diasporası" oluşumunun temellerinin de 1913 yılında atıldığını söylemek doğrudur. Ancak diaspora, hem kavram hem de tanım olarak da çok tartışılan bir konu olduğundan gerçek anlamda bir "Kürt Diasporası" kavramını kullanmak mümkün mü biraz buna bakmakta fayda var.

Kopuntu, Dağılmış / Saçılmış Tohumlar

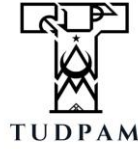
İki Bin Beş Yüz yıllık bir geçmişe sahip olan diaspora kavramı, anlam ve içeriği bakımından tartışılmaktadır. Günümüzde kavramın bu denli sıkça kullanılmasının pek çok nedeni olmakla birlikte, ana nedenini oluşturan en belirgin özelliğinin; 20. yüzyıldaki uluslararası

²⁹ Ömer Kalaycı, *Türkiye AB İlişkileri Bağlamında Almanya'nın Kürt ve PKK Politikası*, Çıkrık yayınları, İstanbul, Kasım 2019, s. 358 içinde A. Haluk Çay, Her Yönüyle Kürt Dosyası, S. 57, Temmuz 2010, İstanbul, İlgili Kültür Sanat yy

³⁰ Ömer Kalaycı, a. g. e. s. 358 içinde Ali Tayyar Önder, *Türkiye'nin Etnik Yapısı, Türklük ve Kürtler*, s. 225, Fark yy, Mayıs 2007, Ankara.

³¹ Ammann, Birgit. *Kurden in Europa Ethnizität und Diaspora*. s. I: LIT VERLAG, 2000. Bde. 16-19.

³² Kalaycı, Ömer. *Türkiye AB İlişkileri Bağlamında Almanya'nın Kürt ve PKK Politikası*, Cinius yayınları, 2021, s. 28. Ve Tarık Ziya Ekinci, *Kemalist Aydınlanma ve Kürtler II*.

siyasi gelişmelerle bağlantılı olmasıdır. Kavramın bu kadar sık ve kolay kullanılması, kavramsal sınırlarının belirsizleşmesine ve diasporanın ne anlama geldiğinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Yunanca *dia* (için, dolayı) ve *sporos* (tohum) kelimelerinden türeyen *diaspora* kelimesi, “sağa sola dağılmış/saçılmış tohumlar” anlamlarına gelmektedir³³.

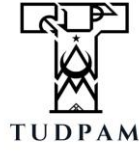
Türkçe karşılığı kopuntu olan diaspora kelimesi; kavram olarak bir etnik, dinî veya kültürel grubun çeşitli nedenlerden dolayı ana vatandan koparak başka bir ülkede azınlık konumunda olması anlamına gelmektedir³⁴. Bu tanımdan yola çıkıldığında diaspora hem ana vatandan kopuşu hem de gittikleri ve yaşamaya başladıkları ülkede azınlığı ifade ediyor. Daha çok Yahudi, Ermeni ve Afrikalı grupları tanımlamak için kullanılan kavram günümüzde neredeyse bütün göçmen gruplar için kullanılmaktadır. Günümüzde beş yüz milyonu bulan göç hareketi ve özellikle 2011 Suriye iç savaşından sonra ülkemize yönelik gelişen kaçak göçmenler düşünüldüğünde kavramın ne denli sıkça kullanıldığı daha bir anlam taşımaktadır. Pek çok araştırmacı kendi diasporasını tanımlarken ya birçok kişiyi içine alan geniş sınırlar çizmekte ya da çok küçük sınırlar çizerek diaspora sayılan birçok grubu dışarıda bırakmaktadır. Bazı akademisyen ve araştırmacılar, kavram hakkında herkesin uzlaşabileceği özellikleri aşağıdaki şekilde kategorize ederler:

- Grup üyelerinin birden fazla ülkeye dağılmış olması geçmişe ve ana vatana dair bir bellek ve mitler bütünü oluşturmaları,
- İkamet ettikleri ülkeye yeteri kadar uyum sağlayamamaları,
- Zamanı gelince ana vatana dönüş hayali içinde yaşamaları.

Diaspora gruplarının hedefleri ve çalışmaları da diğer her şey gibi zamanın ruhuna ve siyasi gelişmelere göre değişkenlik gösterdiğinden modern diasporalarda örneğin eve dönüş isteği olmazsa olmaz bir başlık değildir. Bu bağlamda yapılan yeni çalışmalar, göç ve ulus ötesi hareketliliğin daha yaygın olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalarda sorgulanması gereken anavatandır. Diaspora kavramı, özellikle yirminci yüzyıldan

³³ Yıldız, Fırat. *DİASPORA KAVRAMI: TARİHÇE, GELİŞME VE TARTIŞMALAR*, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 2013 Bahar (18), 289-318

³⁴ Bkz: Başer, Bahar., *Diaspora Politics and Germany's Kurdish Question*, Aralık 2013.

itibaren jeopolitik, ekonomik, siyasi kaygılarla belirli etnik kimliklerin “Tanınma, Toprak, Tazminat” temelinde şekillendirilmek istenmektedir. Coğrafi değil sadece siyasi anlamda anavatan haritası çizenlerin gerçek niyet ve amaçları da diaspora çalışmalarıyla gün yüzüne çıkmıştır. Yaşadıkları ülkelerden pek çok Avrupa ülkesine göç eden Kürtler de zamanla bu kavram çerçevesinde çalışmalarını yürütmüşler/yürütmeye devam etmektedirler. 1970’lerin sonlarına kadar Türklerden ayrı oluşumlar içinde hareket etmeyen etnik Kürt çoğunluğu, temelleri 1913 yılında atılan Kürt Öğrenciler oluşumu ve sonrasında bölücü terör örgütünün de diaspora üzerinde sağladığı etkinlikle sistemli bir şekilde ayrılıkçı bir sürece sürüklenmiştir.

Avrupa’da “Kürt Diasporası” ve Örgütlenmesi

Günümüzde Avrupa ülkelerinde sayıları net olarak bilinmeyen Türkiye, Irak, İran ve Suriye’den pek çok Kürdün yaşadığı bilinmektedir. Giriş bölümünde de ifade edildiği üzere Avrupa’ya ilk Kürt göçü 1895’li yıllara dayandığını, ilk Kürt örgütlenmesinin de İstanbul bağlantılı olarak 1913’te İsviçre’nin Lozan kentinde Kürt Öğrenciler tarafından kurulduğunu yazmıştım. 1913’teki örgütlenmenin ardından yine İsviçre’de 1949 yılında, bu sefer İranlı ve Suriyeli öğrenciler tarafından, bir Kürt öğrenci derneği daha kurulmuştur. Doğumuyla beraber Kürt öğrenciler ve akademisyenler ile iletişime geçen hareket, komünist öğrenci hareketinin baskıları sonucu 1950’de ölmüştür. Yaklaşık altı yıl sonra Avrupa’daki ilk “Kürt Diasporası” olarak teşkilatlanma 1957 yılında Almanya’nın *Wiesbaden* şehrinde “Avrupa’daki Kürt Öğrenciler Birliği (KSSE)” adında kurulmuştur.³⁵

17 Kürt öğrencinin başını çektiği, kısa adı KSSE olan Avrupa’daki Kürt Öğrenci Birliği³⁶ KSSE’nin, özellikle iş gücü anlaşması öncesi ve sonrasında Avrupa ülkelerine iltica eden Kürtlere stratejik yol göstermiş ve büyük çoğunluğunu da kendi bünyesinde toplamıştır. KSSE, özellikle Doğu Bloğu ülkeleriyle Suriye ve Irak gibi Ortadoğu’nun genç devletlerindeki sosyalist vakıfları birbirine bağlayarak bu ülkelerde eğitim gören öğrencilere verilen bursların yaygınlaştırılmasını sağlamıştır. KSSE yol göstericiliğinde

³⁵ *Vereinigung Kurdischer Studenten in Europa* için bakınız: Kalaycı Ömer, Türkiye AB İlişkileri Bağlamında Almanya’nın Kürt ve PKK Politikası, Çıkrık yayınları, 2019, İstanbul.

³⁶ Kalaycı, Ömer. Ortay, Hande. *PKK’nın Siyasallaşma Çabaları Almanya İsveç Örneği*, Cinius yy., İstanbul, 2021.

Kürtlerin Avrupa’da ilk kazanımlarından biri ve belki de en önemlisi; o zamanlar Doğu Berlin’de bulunan *Radio Berlin International*’da günde dört kez Kürtçe yayın yapılması olmuştur. Kürt Öğrenciler Birliği’nin kurucularının büyük kısmı Irak-İran ve Türkiye’den gelen Kürt kökenli öğrenciler oluşturmuştur.³⁷

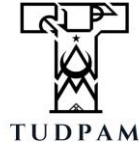
KSSE’nin 1960’larda 450 olan üye sayısı, 1975’te bölünmesinden kısa bir süre sonra çoğunluğunu Iraklı öğrencilerden oluşan yaklaşık 3.000 kişiye ulaşmıştır. KSSE, ilk başlarda Irak’taki gelişmeler doğrultusunda faaliyet yürütmüşler ancak sonrasında İran, Suriye ve Türkiye’yi de kapsayacak şekilde Kürt hareketlerine destek vermeye ve üst düzey işlevler yürütmeye başlamıştır. Bu grup içinden bazıları da Avrupa’da yeni örgütlenmelerin kurulması sürecini üstlenmiştir. Bu sayede KSSE, Avrupa’da diasporada kullanılmaya başlanacak olan geniş, ulus ötesi bir hareket için iskelet sistemini oluştururken, Türkiye’den de küçük bir grup 1960’larda bu yapıya katılmıştır³⁸.

Diasporanın; Avrupa’da oluşum sürecinde Irak, İran ve Suriye’den göç eden Kürtler ile “İş Gücü Antlaşması” ile Türkiye’den gidenlerin ayrı rolleri olmuştur. Şunu belirtmekte fayda görmekteyim: 1970’lerin sonuna kadar, Türkiye’den Almanya’ya iş gücünü (1961-1973 yılları arasındaki işe alım anlaşması) karşılamak amacıyla giden Kürtler; Türk İşçi Dernekleri adı altında hiçbir ayırım gözetilmeksizin birlikte hareket ettiler. Yani Kürtler, 1970’lerin sonuna kadar kimlik sorunu yaşamamış, kendilerini Türk olarak nitelemişler ancak 1980 Askeri Darbesi ve İran-İrak Savaşı’ndan sonra daha iyi bir yaşam düşüncesiyle Avrupa’ya göç eden Kürtlerin oluşturduğu diaspora renk ve siyasi kimlik değiştirmiştir.

Türkiye’de 12 Eylül 1980 öncesi yaşanan siyasi ortam Avrupa’da birlikte yaşam süren insanımızı da iki aşamalı olarak etkilemiştir. İlk etkilenme, 1975’te Irak’taki isyan hareketinin bastırılması sonrasında binlerce Kürt, önce komşu ülke İran’a sığınmış, bir kısmı da başta Almanya olmak üzere diğer Avrupa ülkelerine gitmiştir. Kürt mültecileri, bu ülkelerde daha önce organize olmuş Kürt Öğrenci Dernekleri ve bağlı derneklerden oluşan diaspora karşıladı. İkinci etkilenme; Irak’taki isyan hareketinin bastırılmasından

³⁷ *Verband der Vereine aus Kurdistan in Deutschland e.V.* için bkz: Kalaycı Ömer, a. g. e., 2019, İstanbul.

³⁸ Bkz.: VAN BRUINESSEN, Martin , *Transnational Aspects of the Kurdish Question*, European University Institute, 2000EUI RSC, 2000/22.

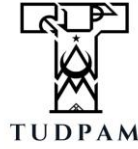
sonra bir kısım Kürt İran'a geçiş yaptı ancak İran'da da Humeyni, 1979'da iktidarı devraldıktan kısa bir süre sonra Kürtlere karşı baskıcı politika izledi. Bunun sonucu İran'a giden ve İran'da yaşamakta olan binlerce kişi başta Almanya, İsveç, Fransa, İngiltere ve Avusturya olmak üzere Avrupa ülkelerine iltica ettiler.

İlk işe alım süreci olan 1961-1973 arasındaki anlaşma sonucunda Türkiye'den yaklaşık 50.000 kişi Almanya'ya göç etmiştir. Türkiye'den Almanya'ya gerçekleşen göçün temelinde; daha iyi yaşam koşulları yatsa da özellikle 1980 askerî darbesi ve sonrasında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK), bölücü terör örgütüne yönelik mücadelesini fırsata çeviren örgüt ve Avrupa'daki lider kadrosu durumu iyi kullanmışlardır. KSSE, 1979'da kurulan ve daha sonraları bölücü terör örgütü tarafından pasif konuma itilen KOMKAR'ın oluşum aşamasında öncü rol oynamıştır.³⁹ Bu durumla beraber Kürtler, gittikleri ülkelerde örgütün baskıları ve diasporanın etki ve kontrolüne girmişlerdir.

1980'li yıllarda Avrupa'ya sistemli stratejik bir Kürt siyasi iltica göçü başlatılmıştır, Türkiye'den gelen siyasi iltica talebinde bulunanlar Almanya merkezli, İran'dan gelenler Fransa merkezli, Irak Kürtleri İngiltere'ye, kendilerini "Kürt Milliyetçisi" olarak tanımlayanlar ise; Kürt diasporasının yayımladığı "Kurmanji" ve "Sorani" isimli dergilerin etkileri sonucu Stockholm merkezli İsveç'e yerleşmeleri yönlendirilmiştir. Avrupa ülkelerine siyasi iltica talebinde bulunan Kürtler, yukarıda ifade edildiği üzere ülke tercihlerini kendi özgür iradeleriyle değil; bölücü terör örgütünün menziline oturduğundan; örgütün yönlendirmeleriyle gerçekleştiğini görmekteyiz. Örgütün bu tercihi, bölücü terör örgütünün Avrupa yapılanmasında etkin rol oynamasına; ideolojik adıma, gerek toplumsal gerekse de örgütsel bir kadro hareketinin temellerini ve militan kazanmayı belirleyen en önemli sürecin başlamasına sebep teşkil etmiştir.

1980'li yıllarda Türkiye'de bunlar yaşanırken Baas rejiminin kontrolündeki Irak'ta da büyük bir kargaşa ortamı hâkimdir. Özellikle İran-Irak Savaşı'nın son safhasında Irak ordusu, Şubat 1988'de Kuzey Irak'ta Halepçe ve Badinan bölgesindeki Kürtlere ve diğer Arap olmayan azınlıklara karşı "Enfal" adını verdiği bir dizi operasyon gerçekleştirmiştir.

³⁹ Martin van Bruniessen, *Transnational Aspects of Kurdish Question*, (European University Institute, Utrecht: 2000), s. 10.

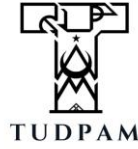

Operasyonlar 16 Mart 1988’de Halepçe’ye kimyasal bomba atılmasından sonra dünya kamuoyunun dikkatini çekmiştir. Yerel kaynaklar saldırılarda yaklaşık 5.000 kişinin öldüğünü kaydetse de “İnsan Hakları İzleme Örgütü” (İHIÖ), operasyonlar dâhilinde 50.000 ile 100.000 kişinin katledildiğini⁴⁰ açıklamıştır.

Saddam rejiminin ülkesindeki Kürtler üzerindeki artan baskı, Türkiye’nin terörle mücadelede bölücü terör örgütüne karşı etkin mücadelesi; örgütü destekleyen gruplara yönelik devreye soktuğu politika sonucunda; Avrupa ülkelerine ikinci defa stratejik bir siyasi mülteci akını başlamıştır. İşte tam da bu dönemde bölücü terör örgütü, diasporanın etkisini kırmış; Kürt diasporasının hedefleri ve çalışmaları bölücü terör örgütünün kontrolüne geçmiştir. Avrupa’da kurulan “Kürtçülük” bilinci oluşumunda önemli rol alan ve Kürt kökenli işçiler arasında dayanışma sağlamayı hedefleyen ilk yapılanma ‘Kürdistan Dernekleri Federasyonu’nun (KOMKAR) aksine bölücü terör örgütü, giderek örgüt tarafından kontrol altına alınan ikinci nesil Kürt gençlerini ve siyasi mülteciler üzerinden Kürt milliyetçiliğini yeniden inşa etmeye çalışmıştır.

İran-Irak Savaşı sırasında Batılı devletlerin Irak rejiminin silah endüstrisine destek vermesi, bilhassa Almanya’nın Irak’ta kullanılan kimyasal silahlar için büyük miktarlarda parça ihraç etmiş olması, bu süreçte Alman basınında sıkça yer almıştır. Der Spiegel’de 2013’te yayımlanan bir makalede, Alman kimyasal maddelerine yönelik gecikmiş soruşturmalardan bahsedilmiş ve Batı’nın bu saldırılar karşısındaki ikiyüzlülüğünün ne kadar büyük olduğuna dikkat çekilmiştir. Alman medyası ayrıca Belzeç, Treblinka ve Auschwitz’e atıfta bulunarak, Almanya’nın zehirli gazla mücadeledeki özel sorumluluğunu hatırlatıp yurtlarından edilen ve ırkçı muamelelere maruz kalan Kürtleri sıklıkla gündeme taşımıştır. Bu durum pek çok Alman misyoner ve akademisyenin Kürtçülük üzerine çalışmasından sonra Karl May’ın yazdığı kitaplarla Alman halkının, Kürtlere karşı büyük bir sempati duymasına neden olan ikinci büyük gelişme olarak Kürtlerin; Almanya’ya olan göçünü daha da hızlandırmıştır. Ortadoğu’da yaşananlardan

⁴⁰ Deutsche Bundestag 11. Wahlperiode. Giftgaseinsätze der irakischen Regierung gegen die im Irak lebenden Kurden. Bonn: Thenee Druck KG, 1988.

dolayı Kürtlerin 2000 yılından sonra Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın çeşitli ülkelerine göçü devam etmiştir.

2000-2018 Arası Dönem

İkinci Körfez Savaşı sonrasında Saddam Hüseyin'in devrilmesinin akabinde hazırlanan Irak Anayasası, Irak'ın kuzeyinde Kürtlere kendi kaderini tayin hakkı tanımıştır. Bu süreçle birlikte Kürtlerin yoğunlukta olduğu Süleymaniye, Erbil, Duhok ve Halepçe bölgelerinde “Kürdistan Özerk Bölgesi” oluşturulmuştur. Ancak 2010 sonunda başlayan ve tüm Ortadoğu'yu etkisi altına alan “Arap Baharı” ile birlikte 2011'de Suriye'de patlak veren iç savaş ve özellikle 2016'da Suriye ve Irak'ta IŞİD kaynaklı terör eylemleri, Avrupa'ya olan göçlerde büyük bir artışa sebep olmuştur.

Ortadoğu'daki bu şiddet ortamından uzaklaşmak isteyen Kürtler, bölücü terör örgütünün Avrupa'da kurduğu legal/illegal yapıların radarına girmiştir. Zira bölücü örgüt, kendi iç örgütlenmesini güçlendirmek ve Türkiye'deki eylemlerinde kullanmak için yeni destekçiler kazanmak adına faaliyet gösterdiği ülkelerde yeni iltica etmiş Kürtlere yönelik çeşitli etkinlikler düzenleyerek onları kendi safına çekmek amacıyla harekete geçmiştir. Kürt sığınmacıları ikna etmek için kişisel ilişkiler geliştirme yöntemini kullanan bölücü terör örgütü, bu süreçle birlikte Kürt diasporası üzerinde de etki kurmuştur.

Bölücü Terör Örgütünün Avrupa Kürt Diasporasını Ele Geçirmesi ve İzlediği Yöntemler

Türkiye'nin güneydoğusunda “bağımsız bir Kürt devleti” kurmayı amaçlayan bölücü terör örgütü, gerçekleştirdiği eylemleriyle tüm devlet kurumlarının yanı sıra; asker, sivil bütün halkı hedef almıştır. Örgüt bu eylemleri sebebiyle bugün Birleşmiş Milletler (BM), Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Kuzey Atlantik Paktı (NATO) ve Avrupa Birliği'nin (AB) de yasaklı terör örgütleri listesinde yer alır. Kürt diasporasının üzerinde artan etkinlik ile bölücü terör örgütü, Türkiye'ye ve Türklere karşı aykırılaştırdığı ikinci nesil Kürt gençliğini ve ikinci dalga siyasi mültecileri sistemli olarak ideolojik eğitime tabi tutmuştur.

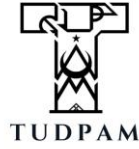

BTÖ, hem kendisini destekleyen siyasi oluşumları hem sürgündeki mülteci ve göçmen Kürtleri örgütleyerek; Avrupa ülkelerinde hükümetler, siyasi partiler, insan hakları grupları, BM ve AB gibi aktörler üzerinden lobicilik faaliyetlerine kendine yakın siyasilerle hız vermiştir. Örgüt, neredeyse tüm Avrupa’da Kürt milliyetçiliğini diri tutabilmek adına diasporanın etkisinden kendi kontrolüne aldığı Kürtlerin; siyasi, kültürel dokusunu kendi ideolojisi altında birleştirerek Kürt milliyetçiliği ve Türkiye karşıtlığı üzerinden Kürtleri harekete geçirmiştir.

Örgüt bu yöntemiyle, başta merkez Avrupa ülkesi Almanya olmak üzere tüm AB üye ülkelerinin, uzun yıllar PKK’ya yönelik sessiz tavrından dolayı; örgütün gücünü pekiştirmiş, lobicilik faaliyetleriyle örgütün hem teşkilatlanmasını hem de eylemlerini meşru zemine çekmiş; Kürtlerin özellikle de gençlerin örgüte olan bağlılığını perçinlemiştir. Yanı sıra bu yöntem örgüte, İngiltere’de bulunan PKK’ya mensup kişiler tarafından 1995 yılında kurulan Med TV’yi kazandırmıştır. Yine aynı tarihlerde Lahey’de kuruluşu ilan edilen “Sürgündeki Kürt Parlamentosu” hamlesi, örgütün öncüsü olduğu “uluslaştırma yönteminin” ilk adımlarıdır.

15 Şubat 1999’da örgüt lideri Abdullah Öcalan’ın yakalanıp Türkiye’ye getirilmesinden ve yargılanıp idama mahkûm edilmesiyle beraber örgüt; tek taraflı silahlı eylemlerini bırakma ve ateşkes ilan etmiştir. Ancak örgütün tek taraflı ateşkes ve silahlı eylemlerine son verme kararı uzun sürmemiş; Türkiye dışında İran, Irak ve Suriye’de faaliyet gösteren örgüt, saldırgan imajını gizlemek için farklı isim ve türevlerle eylemlerini sürdürmüştür. 4-10 Nisan 2002 tarihleri arasında İran/Irak sınır bölgesinde düzenlediği sekizinci kongresinde, “tarihî görevini” yerine getirdiğini ilan eden bölücü terör örgütü, “meşru ve tek halefi” olarak ‘Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi’nin (KADEK) kurulduğunu ilan etmiştir. Değişikliğin sebebinin ise, örgüt liderinin Strasburg’daki “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi” AİHM’ne sunacağı şikâyet nezdindeki savunma mektubu olduğu kaydedilmiştir.

26 Ekim 2003’te feshedilen KADEK’in hemen ardından 27 Ekim-6 Kasım 2003 tarihleri arasında Halk Kongresi’nin (KONGRAGEL) kuruluş toplantısını yapan örgüt, 2005’te

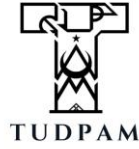
“Kürdistan Belediyeler Topluluğu” (KKK) adını almıştır. Çok geçmeden de küresel ölçekte daha geniş kitlelere erişebilmek amacıyla 2007’den itibaren çatı oluşumu olan “Kürdistan Topluluklar Birliği” (KCK) adını ön plana çıkarmıştır.

BTÖ’nün geçirdiği mitoz bölünme, hem uluslararası alanda yapısını daha elverişli bir konuma getirmek istemesinden hem de Türkiye’nin PKK’lılara karşı yürüttüğü kararlı mücadele sebebiyle örgütün yok edilmesi ihtimaline karşı tedbir almak istemesinden kaynaklanmaktadır. Bu süreçte Avrupa’da PKK’yı destekleyen dernekler de gerçekleştirdikleri yürüyüşler ve panellerle kamuoyu oluşturmayı amaçlamıştır. Avrupa’daki Kürt organizasyonların çoğunluğunu PKK ile ilişkili dernekler oluştururken örgüt, lobicilik ve halkla ilişkiler faaliyetleri yoluyla ulus ötesi siyasi hedeflerine de ulaşmaya çalışmaktadır. Ayrıca göç, uyum ve iltica politikası alanında çeşitli etkinlikler düzenleyerek Avrupa’nın birçok ülkesinde resmî ve yerleşik kuruluşlarla iş birlikleri geliştirmektedir. Federal Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı, 2022 iç istihbarat raporunda PKK, “Avrupa ayağının en aktif olduğu ülke olan **Almanya’da 14.500 üyesi olan “İslamcı olmayan” aşırılık yanlısı yabancı bir örgütü**” olarak tanımlanmaktadır⁴¹.

Bölücü Terör Örgütünün Avrupa yapılanması

PKK’yı destekleyen ilk oluşum olan “Kürdistan Dernekleri Federasyonu” (KOMKAR) da örgütün faaliyete geçmesi akabinde 1978 yılında sekiz Kürt işçi tarafından bir federasyon olarak Almanya’da kurulmuştur. Örgütün resmî kuruluşundan itibaren Avrupa’daki propaganda faaliyetlerini yürüten “Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi” (Eniya Rizgariya Netewa Kürdistan-ERNK⁴²) ise Ocak 2000’de feshedilerek yerine “Kürt Demokratik Birliği” (Yekitiya Demokratiya Kurd-YDK) kurulmuştur. 2004 yılında bu oluşumun adı da “Avrupa

⁴¹ Anayasayı Koruma Teşkilatı 2022 Raporu, [⁴² ERNK’nın faaliyetlerini sürdürdüğü ülkeler; Avrupa Cephe Merkezi, Kafkas ülkeleri, Balkan ülkeleri, Ortadoğu ülkeleri olarak tasnif edilebilir.](https://www.verfassungsschutz.de/SharedDocs/publikationen/DE/verfassungsschutzberichte/2023-06-20-verfassungsschutzbericht-2022.pdf?__blob=publicationFile&v=9#:~:text=Im%20Jahr%202022%20ist%20die,2022%20auf%20unver%C3%A4ndert%20hohem%20Niveau. , (Erişim Tarihi: Aralık 2023)</p></div><div data-bbox=)

Kürt Demokratik Toplum Koordinasyonu” (Civaken Demokratika Kurd-CDK) olarak değiştirilmiştir.

Terör örgütünün yeni gençlik teşkilatı Komalên Ciwan diğer bir adıyla Tevergera Ciwanên Soreşger (TCS), PKK'nın bel kemiğini oluşturmaktadır. Avrupa'da bulunan resmî Türk kurumlarına (DİTİP Diyanet Almanya) ve (Türk Federasyon) ülkü ocaklarına saldırılar düzenleyen bu yapı, aynı zamanda PKK'nın yönetim kadrosuna katkı sağlayacak donanımlı insanları örgüte kazandırmak için çalışmaktadır.

Örgütün Avrupa yapılanması sistematik bir şekilde planlanıp ülkelerdeki faaliyetler “bölge” ve “alan” kısımlarına ayrılarak koordine edilmektedir. Alanlar idari işler ve propaganda çalışmaları için belirleyici rol oynarken, her bir bölge, sorumlu bir kişi tarafından yönetilmektedir. Bölgesel yönetici seviyesindeki kişiler, sabit bir adresi bulunmayan ve herhangi bir profesyonel faaliyet içinde görünmeyen düzenli ve tecrübeli yöneticilerdir. Örgütteki katı hiyerarşik yapıya sıkı sıkıya hizmet etmeleri adına, bu kişilerin aile bağlarının kuvvetlenmesine izin verilmemektedir.

Sahte isimler kullanan ve çalıştıkları yerleri düzenli olarak değiştiren bu kişilerin barınma, yiyecek ve ulaşım gibi ihtiyaçları, normal bir iş ve aile yaşamı sürdüren güvenilir destekçileri tarafından karşılanmaktadır. Söz konusu bölgelerdeki çatı derneklerin bünyesinde; demokratik Kürt toplum merkezleri, spor kulüpleri, kadın meclisleri, inanç kurumları ve öğrenci dernekleri bulunmaktadır. Bu federasyonların bağlı bulunduğu çatı dernek olan “Avrupa Kürt Dernekleri Konfederasyonu” (KON-KURD), 1993'te Belçika'da kurulmuştur. KONKURD'a bağlı bulunan aşağıdaki yapılar, temsil ettikleri ülkedeki Kürt derneklerini koordine eden çatı kurumlardır.

Avusturya Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KOM)

Belçika Kürt Dernekleri Federasyonu (NAV-DEM)

Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu (FEY-KURD)

Fransa Kürt Dernekleri Federasyonu (FEYKA KÜRDİSTAN/FKDF)

Hollanda Kürt Dernekleri Federasyonu (**FED-KOM/DEM-NED**)

İngiltere Kürt Dernekleri Federasyonu (**FED-BRİ/KWK**)

İsveç Kürt Dernekleri Federasyonu (**KÜRDİS-TAN-RADET**)

İsviçre Kürt Dernekleri Federasyonu (**FEKAR**).

PKK'nın 1993 yılında Almanya'da yasaklanmasının ardından örgüt, ülkedeki yapılanmasını 27 Mart 1994'te Bochum kentinde bir araya gelerek legal görünümlü "Almanya Kürt Dernekleri Federasyonu" (YEK-KOM) olarak değiştirmiştir.

KCK yapısının dış ilişkilerde yönetim organı olarak koordine edilen Kürt Halk Meclisleri (CDK), terörist başı Öcalan'a özgürlük, Kürtçe dil kursları ve Nevruz kutlamaları gibi etkinlikler düzenleyip, propaganda ve kampanyalar aracılığıyla⁴³ Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde etkin olmaya çalışmaktadır.

Terör örgütü paydaşları, hedeflerine ulaşmak için düzenli olarak mitingler ve büyük etkinlikler yapmanın yanı sıra paneller, imza kampanyaları, açlık grevleri ve oturma eylemleri de gerçekleştirmektedir. Bütün bu çalışmaların odak noktasında, örgüt lideri Öcalan'ın tutukluluk hâlinin son bulması ve Türk hükümetinin örgüte yönelik tedbirleri yer almaktadır.

Bölücü Terör Örgütünün Avrupa Finans Kaynakları

BTÖ ve yan kuruluşlarının Avrupa'daki en önemli ekonomik faaliyetlerinin başında bağış toplamak için yapılan organizasyonlar gelir. Bu organizasyonlarda katkı miktarı bağışçının yıllık gelirine göre belirlenir. Orta gelirli Kürt ailelerden birkaç yüz avro, gelir seviyesi yüksek ve başarılı iş adamlarından birkaç bin avro bağış yapmaları istenir. Terör örgütünün bağışlardan elde ettiği gelirin son 10 yılda üç kat arttığı kaydedilmektedir⁴⁴. Yalnızca 2019 yılında Almanya'da düzenlediği bağış kampanyasında 16 milyon avronun üzerinde para toplayan örgütün Avrupa'daki toplam bağış gelirlerinin 25 milyon avronun

⁴³ BfV. Arbeitspartei Kürdistan. 02.2019, s. 30-31., Kurdische_Asylobewerber_Daten. 2019.

⁴⁴ Bknz: Federal Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı 2022 İç İstihbarat Raporu.

üzerinde olduğu tahmin edilmektedir⁴⁵. Toplanan paraların bir kısmı mali destek için PKK bağlantılı birimlere aktarılırken⁴⁶ bir kısmı da örgütün Avrupa, Türkiye ve Ortadoğu'daki uzantılarını finanse etmek için kullanılmaktadır. Terör örgütü ayrıca dernek üyelik ücretlerinden, medya yayınları ve etkinliklerden de gelir sağlamaktadır.

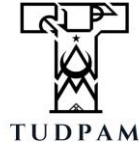
PKK'nın kuruluşundan itibaren en büyük gelir kaynağı ise uyuşturucudur. 2019 yılı 'Avrupa Uyuşturucu Pazarları Raporu'na göre, 2017 yılı verilerine dayalı olarak yapılan tahminlerde Avrupa perakende uyuşturucu piyasasının minimum değeri 30 milyar Avro'dur (EMCDDA & EUROPOL, 2019, s. 28). Bu piyasanın; %39'unu esrar, %31'ini kokain, %25'ini eroin, %5'ini amfetamin tipi uyuşturucular (Amfetamin, Met amfetamin ve ecstasy) oluşturmaktadır. 2021 Avrupa Birliği Ağır ve Organize Suç Tehdit Analizi Raporuna göre suç şebekelerinin %38'i uyuşturucu ticareti ile ilişkilidir (EUROPOL, 2021, s. 14). Sahip olduğu küresel hacim uyuşturucu piyasasını sadece organize suç grupları için değil aynı zamanda terör örgütleri için de çok çekici kılmaktadır. Terör örgütleri de tıpkı organize suç grupları gibi uyuşturucu kaçakçılığı içerisinde yer almaktadır. Bu süreçte terör örgütlerinin birbirleriyle olan ilişkilerinin yanında organize suç grupları ile stratejik ortaklıklar kurarak hareket ettiği durumlara da rastlanır. Örneğin; istikrarsız bir bölgede uyuşturucu sevkiyatı yapmak isteyen bir organize suç grubu o yerde kontrolü olan bir terör örgütünden silah, mühimmat, sahte belge vb. sağlama karşılığında destek alabilir. Hiç şüphesiz, dünya genelindeki terör örgütlerinde olduğu gibi ülkemizde faaliyet gösteren PKK/ KCK, DHKP/C, TKP/ML ve FETÖ terör örgütlerinin de uyuşturucu kaçakçılığı ile yakın ilişkisi söz konusudur. PKK'nın uyuşturucudan gelir elde etme yöntemi; eroin üretimi, uyuşturucu tacirlerinin sınır ötesi topraklarından geçen mallarından vergi alması ve Avrupa'da eroin piyasalarının önemli bir bölümünü kontrol etmesidir.

Afganistan'dan Avrupa'ya uzanan uyuşturucu trafiğinin güzergâhını kontrol eden örgüt ayrıca Avrupa genelinde bu uyuşturucunun son kullanıcıya dağıtımını sağlayan yapıların başında gelmektedir⁴⁷. Bu yasa dışı ticaretin her aşamasında yer alan PKK, uyuşturucu

⁴⁵ a. g. rapor, 2022.

⁴⁶ Bundestministerium des Innern Verfassungsschutzbericht 2019. s. 232.

⁴⁷ Avrupa Uyuşturucu Raporu: Trendler ve Gelişmeler. 2022

kaçakçılığından komisyon alma, uyuşturucu kaçakçılığını ve uyuşturucunun Avrupa'daki dağıtımını koordine etme ve uyuşturucudan elde edilen geliri aklama şeklinde sıralanabilecek geniş bir ağı kontrol etmektedir.

PKK'nın bir diğer önemli gelir kaynağı ise Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde kurulan dernekler aracılığıyla topladığı bağışlardır. Bunlar dışında düğün törenlerinde de bir bağış kutusu konularak hem katılımcılardan hem de düğün sahiplerinden örgüt için para toplanmaktadır. PKK'nın söz konusu faaliyetlerinde en etkili iki yapı "Uluslararası Kürt İşadamları Birliği" (KARSAZ) ve "Kürdistan Kızılayı"dır (Heyva Sor). Heyva Sor adlı sözde kuruluş, 2016 yılında Almanya'da, örgütle bağlantılı olduğu ve topladığı paraları örgüte aktardığı tespit edilmiş ve yasaklanmıştır. Ancak 2016 yılında yasaklanan sözde "Kürt Kızılayı" HEV-KOM adı altında Almanya'nın Duesseldorf şehrinde faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir⁴⁸

Örgütün finansman faaliyetlerini ve para transferini daha sistemli bir şekilde denetlemek amacıyla 2001 yılında kurulan KARSAZ, kara para aklama dâhil birçok yasa dışı finansal aktivite yürütmektedir. Tüm bu faaliyetlerden toplanan paralar PKK'nın önemli bir unsuru olan ekonomik ve mali büro (EMB) tarafından taksim edilmektedir. Terör örgütünün organizasyon birimi hem PKK bölgelerinin gelir-giderlerinin kontrolünden hem de Almanya ve Avrupa'da para sirkülasyonunun koordinasyonundan sorumludur. PKK'nın en önemli finans kaynakları:

Uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen gelirler

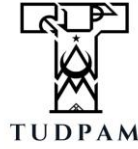
PKK'ya müzahir dernek, vakıf ve diğer oluşumlarla bu oluşumlar üzerinden bağış adıyla toplanan paralar

Zorlama, baskı ve tehditle haraç toplama yoluyla elde edilen gelirler

İnsan kaçakçılığı, fuhuş ve göçmen kaçakçılığı yoluyla elde edilen gelirler

Adam kaçırmaya ve alıkoymaya yoluyla elde edilen fidye gelirleri

⁴⁸ Ömer Kalaycı, Örselenmiş/Travma Devlet Japonya ve Terörizm, 3 Şubat 2024.

Medya aracılığıyla elde edilen gelirler

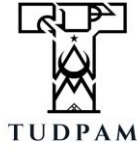
Silah kaçakçılığından elde edilen gelirler.

Bölücü Terör Örgütünün Avrupa Medya Yapılanması

PKK, ideolojisini yaymak ve propaganda yapmak için geniş bir medya yelpazesine sahiptir. Örgütün kararları ve planları düzenli olarak gazete, televizyon ve basın ajanslarına iletilmektedir. Bu sayede sadece destekçilerini ve sempatanlarını harekete geçirmekle kalmayan terör örgütü, aynı zamanda propagandasını yaptığı “Kürt siyasetinin” tek temsilcisi olduğu iddialarını da pekiştirmeye çalışmaktadır. Örneğin Almanya’daki Kürt web site operatörlerinin %55’ten fazlasının dernek, ticari olmayan kuruluşlar, partiler vb. tarafından, %32’den fazlasının ise bireyler tarafından kullanıldığı görülmektedir. Özellikle çevrimiçi gazete ve bilgi portalları bulunan Kürt derneklerinin blogların, web ansiklopedilerin, forumların ve çevrimiçi toplulukların arkasındaki itici güç olduğu kaydedilmektedir.

PKK’nın en önemli medya kuruluşlarından biri Norveç merkezli televizyon kanalı Stêrk TV’dir. Örgütün ayrıca Almanya Neulsenburg’de Türkçe ve Kürtçe yayınlanan günlük yaklaşık 10.000 tirajlı Yeni Özgür Politika (YÖP) adlı bir de gazetesi vardır. Bu yayın kuruluşunun birçok Alman şehrinde ve İsviçre’de bölge temsilcilikleri bulunmaktadır.

Merkezi Hollanda’da olan ve her gün birkaç dilde haber yapan PKK’ya bağlı Fırat Haber Ajansı (ANF) ise, örgütü hem Ortadoğu’da hem de Avrupa ülkelerinde güçlü bir muhabir ağıyla temsil etmektedir. Ağustos 2008’den bu yana aktif olan Gerıla TV adlı portal ise, terör örgütünün dağ kadrosunu ve silahlı eylemlerini yüceltici yayınlar yapmaktadır. Yine Hollanda’da aylık olarak yayınlanan Serxwebûn adlı gazete de PKK kadrolarına örgütün ideolojisini anlatan yayınlar yapmaktadır. Bu arada PKK’nın alt kuruluşları olan Mezopotamya Yayın ve Dağıtım Şirketi (Mezopotamien Verlag und Vertrieb GmbH) ve Mir Multimedya (MİR Multimedia GmbH), 12 Şubat 2019’da Almanya İçişleri Bakanlığı tarafından tasfiye edilmiştir.

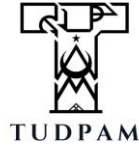
Bölücü terör örgütü PKK'nın hâlihazırda Belçika'da 11, Almanya'da 9, İngiltere'de 8, Yunanistan'da 8, Avusturya'da 6, İsviçre'de 6, Danimarka'da 5, İsveç ve Norveç'te 4, Fransa'da 3, Hollanda ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nde ise 1'er adet medya organı bulunmaktadır. Yapılan bu yoğun propaganda çalışmaları sonucu Avrupa'dan PKK'ya katılımda ciddi artışlar olduğu gözlemlenmektedir. PKK yayınları ve ilgili müzik prodüksiyonları yanı sıra bilhassa örgüt elebaşının kitaplarını yaymakla sorumlu olan bu kuruluşlar, Almanya'da İdare Mahkemesi'nin verdiği kapatma kararı aleyhine dava açmıştır. Bahsi geçen kuruluşlar, kendi destekçilerini duygusallaştırmak ve siyasi muhaliflerine karşı kışkırtma yapmak için interneti ve sosyal medyayı yoğun şekilde kullanmaktadır. Zira kendi ulus devletleri olmayan diaspora toplulukları için halklarına ulaşmak ve onları siyasi amaçlarla harekete geçirmek adına ideal bir mecra olan internet ortamı, PKK terör örgütü tarafından da etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Örgüt dijital lobcilik yoluyla hem uluslararası siyasete hem de uluslararası topluma doğrudan etki etmek amacıyla yoğun çaba sarf etmektedir. Günümüzde yazılı medyanın rolünü üstlenen internet, konum bağımsızlığı ve iletişim hızı sayesinde farklı bölgelerde bulunan birbirinden habersiz aynı etnik yapıya sahip kişi ve grupları kolayca bir araya getirebilmektedir. Dolayısıyla PKK da internette çeşitli mecralardan yaptığı yayınlarla kendi amacına hizmet edecek ortak bir hafıza oluşturmaya çalışmaktadır.

Sanal ortamda kendisine bir devlet sınırı da belirleyen terör örgütü, bu tür yöntemler kullanarak Avrupa Kürt diasporası üzerinden hedeflerini gerçekleştirmek istemektedir. Bunun için de Kürtlerin bulunduğu ülkelerde medyayı çok aktif bir şekilde kullanıp Türkiye aleyhine propagandalar yaparak taraftar bulmaya çalışan PKK, Avrupa ülkelerinden her konuda yardım istemekten de geri durmamaktadır. Bu ülkeler de çıkarları doğrultusunda PKK ile menşei kurum ve kuruluşlara her türlü desteği vermekte, hatta zaman zaman örgütü kullanarak Türkiye iç siyasetine dahi müdahale etmektedirler.

Sonuç

Kürtçülüğün silahlı aracı, Kürtçülüğü ortaya çıkaran büyük güçlerin de aparatı olan BTÖ, başta Almanya olmak üzere neredeyse tüm Avrupa genelinde terör örgütü listesinde yer

almasına rağmen, bazı ülkeler tarafından terör örgütü sayılmıyorken, çok sayıda dernekle örgütsel propaganda, zorla haraç toplama ve eleman temini çalışmalarını tüm hızıyla sürdürmeye devam etmektedir. Pek çok Avrupa Birliği ülkesi aynı zamanda Finlandiya ve İsveç'in de katılımıyla NATO müttefiki Türkiye'nin ısrarlı taleplerine rağmen terör örgütü PKK'ya karşı ciddi bir mücadele yürütmediği gibi, örgüte geniş bir faaliyet alanı tanımaktadırlar.

PKK terör örgütü mensupları hakkında Türkiye'nin ilettiği dosyalar ile Alman yargısı tarafından açılan yaklaşık 4 bin 500 soruşturmaya rağmen, Alman makamları bu dosyaların üzerine ciddi bir şekilde gitmemekte adeta kulağının üzerine yatmaktadır.

EUROPOL 2022 Durum ve Trend Raporlarına göre örgütün tüm Avrupa genelinde militan sayısının 20 bin civarında olduğu ifade edilmektedir. Alman güvenlik birimleri ise, ülkede 14,500 PKK üyesi ve yandaşı bulunduğunu tespit etmesine rağmen, bu şüphelilere ve örgüt faaliyetlerine karşı etkili soruşturmalar yürütmemektedir.

Yasaklı bölücü terör örgütünün, gösteri, miting ve benzer aktivitelerinin yapılabilmesi için Sol Partili Avrupalı siyasilerin ön ayak olduğunu, örgütün tüm resmi izinleri almalarında başta Almanya olmak üzere tüm Avrupa'daki Sol Partili siyasiler ve Yeşiller Partisi vekillerinin yardımcı oldukları hem EUROPOL hem Alman İstihbarat raporlarında sıkça ifade edilmektedir.

Avrupa'nın yedi başkentinde bölücü terör örgütü PKK'nın Suriye uzantısı PYD/YPG'nin ofis ve büroları aktiftir. Örgüt Avrupa genelinde, haraç, uyuşturucu, silah kaçakçılığı, insan ve göçmen ticareti gibi yasadışı olaylardan finans elde etmektedir. Örgüt, yanı sıra kara para aklama konusunda da ilgili ülkelerin istihbarat raporlarında yer almaktadır.

NOT: Bu makale, ilk kitabım Türkiye-AB İlişkileri Bağlamında Almanya'nın Kürt ve PKK Politikası (Kasım 2019) yayımlandıktan bir ay sonra 21 Aralık 2019'da kaleme alınmış; yayımlanmıştır. Ancak bazı gelişmeler ve özellikle makalenin başında ele almaya

Çalıştığım “Kürtölük” konusunda Kasım 2023’te yeniden ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

Bu makale vesilesi ile, terörizmle mücadelede can veren aziz şehitlerimize bir kere daha Tanrı’dan rahmet, gazilerimize acil şifalar ve şehit ve Gazi ailelerine, yakınlarına da sabırlar diliyorum.